

CCV centrum voor
criminaliteitspreventie en
veiligheid

Monitor 2 woonoverlast in coronatijd

Katja Steverink
Frannie Herder

VOORWOORD

Door de inzet van de coronamaatregelen en de restricties zoals ‘blijf zoveel mogelijk thuis’ en ‘werk vanuit huis’ brengen veel Nederlanders veel meer tijd door in hun woning. Ook de scholen waren geruime tijd gesloten. Dit alles vergt al bijna een jaar veel van mensen en heeft invloed op de leefbaarheid in de wijk.

Buren komen eerder met elkaar in conflict, door combinaties van dagelijkse bezigheden zoals de ene buur die thuiswerkt en de andere buur die lekker aan het klussen is in zijn woning. Dagelijkse leefgeluiden kunnen enorm gaan irriteren en men let veel meer op elkaar. Dit alles kan de sfeer tussen buren verpesten. Ook professionals krijgen te maken met uitdagingen, omdat fysieke maatregelen zoals huisbezoeken vaak niet mogelijk zijn. En laat dat nou net een belangrijk element zijn van de aanpak van woonoverlast.

In juni 2020 heeft het CCV een eerste monitor gedaan over woonoverlast in coronatijd. De vraag was hoe het op dat moment ging bij gemeenten, corporaties en hun partners met het aantal meldingen van burenruzies/woonoverlast. Ondertussen is er veel gebeurd en zitten we met z'n allen in een lockdown. Om inzicht te krijgen in de ervaringen vanaf september en om te kunnen vergelijken met de uitkomsten van juni, hebben we opnieuw een korte enquête uitgezet.

Deze enquête is uitgezet onder een netwerk van woningbouwcorporaties, gemeenten, politie en zorg/hulpverlening. De monitorperiode liep van 14 januari tot en met 22 januari en 188 respondenten hebben de enquête ingevuld. De vergelijking van de 1ste en 2e monitor staat op pagina 13.

SAMENVATTING

Stijging woonoverlastmeldingen

In de periode vanaf 1 september 2020 zijn de meldingen van woonoverlast in coronatijd gestegen, zegt 50% van de respondenten.

Van de respondenten ziet 53% een toename van woonoverlast die specifiek veroorzaakt wordt door mensen met psychische problemen, verslavingen, een verstandelijke beperking of door ouderen.

Nieuwe vormen van overlast

Van de respondenten geeft 45% aan dat er nieuwe vormen van woonoverlast worden gemeld zoals illegale huisfeestjes, schuurfeestjes, te veel bezoek in huis, groepen jongeren in portieken, in het park, of op straat, studenten die zich niet aan de regels houden.

Top 3 soort overlast

In de periode vanaf september '20 tot 22 januari '21 staat geluidsoverlast op nummer 1, gevolgd door intimidatie, bedreigingen, pesten, geweld en/of vernieling. Op nummer 3 staat vervuiling en/of verwaarlozing van de woning of tuin van de burens.

Boosheid, agressie of korte lontjes

62% ervaart meer korte lontjes bij bewoners. De tolerantiegrens is vaak laag en het langere tijd thuis werken en de sluiting van scholen begint zijn tol te eisen.

Aanpak structurele woonoverlast ten tijde van corona

40% van de respondenten geeft aan de aanpak zoals normaal is, 18% pakt woonoverlast aan door een andere werkwijze te ontwikkelen. Volgens 35% gaat het niet goed, maar ze kunnen wel wat doen.

Veel werkzaamheden, zoals huisbezoeken kunnen niet fysiek plaatsvinden en worden telefonisch, online beeld bellen en per mail gedaan. Wat niet altijd optimaal is. Bovendien heeft men last van beperkte bereikbaarheid van partners, gebrek aan handhaving, capaciteit en prioritering.

Grootste belemmeringen

De top 3 van grootste belemmeringen voor de aanpak van woonoverlast op dit moment is:

1. Geen huisbezoeken mogelijk: 56%
2. Handhaving niet mogelijk/lastig: 41%
3. Hulpverlening is niet beschikbaar: 34%

Door het gebrek aan huisbezoeken wordt het constateren en handhaven van overlast lastiger. Ook is de hulpverlening soms uit het zicht.

Het fysieke contact, de bezoeken aan huis van bijvoorbeeld hulpverlening of andere professionals en de mogelijkheid om op locatie te handhaven zijn van belang om woonoverlast in de kiem te smoren.

Aantal verwachte meldingen wintermaanden

51% van de respondenten verwacht dat er meer meldingen van woonoverlast in de wintermaanden zullen zijn. Door de aanhoudende lockdown, maatregelen zoals de avondklok en onzekere perspectieven wordt verwacht dat het aantal meldingen stijgt. De situatie wordt lastiger vol te houden door uitzichtloosheid, het ontbreken aan een uitlaatklep, donkere dagen en toenemende ergernissen. Ook het te laat signaleren van overlast, vervuiling en (psychische) problematiek kan leiden tot meer aanmeldingen.

RESULTATEN 2021

1. WAAR BEN JE WERKZAAM?

De respondenten werken bij de volgende organisaties:

Woningbouwcorporatie: 43%

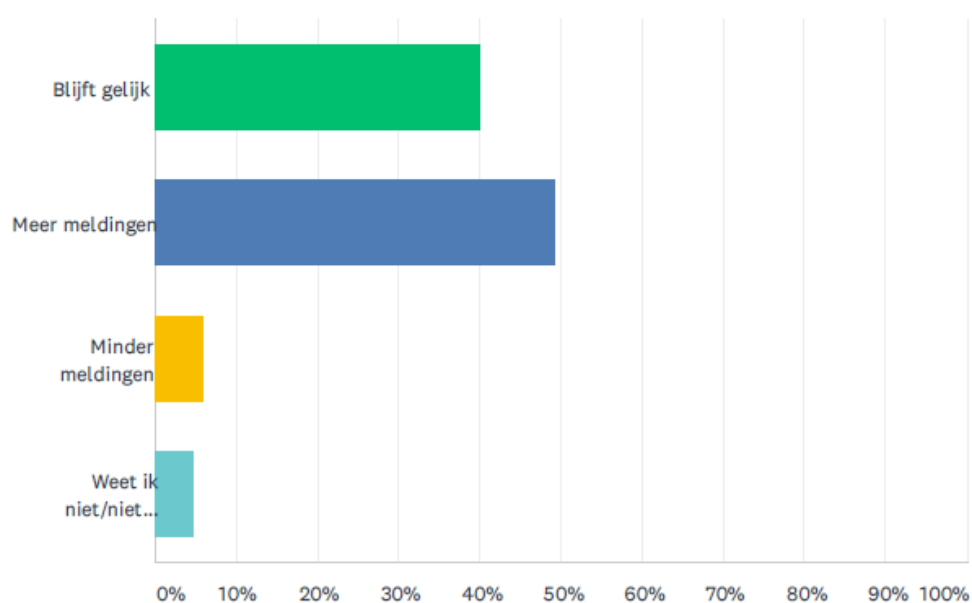
Gemeente: 36%

Zorg/hulpverleners: 10%

Politie: 6%

Anders nl. (bijv. buurtbemiddeling, Zorg en Veiligheidshuis): 5%

2. KRIJG JE MEER OF MINDER MELDINGEN VAN WOONOVERLAST SINDS SEPTEMBER?

De helft van de respondenten geeft aan meer meldingen van woonoverlast te krijgen sinds de coronamaatregelen. Bij 40% blijven de meldingen gelijk en bij 6% zijn er minder meldingen.

Toelichting

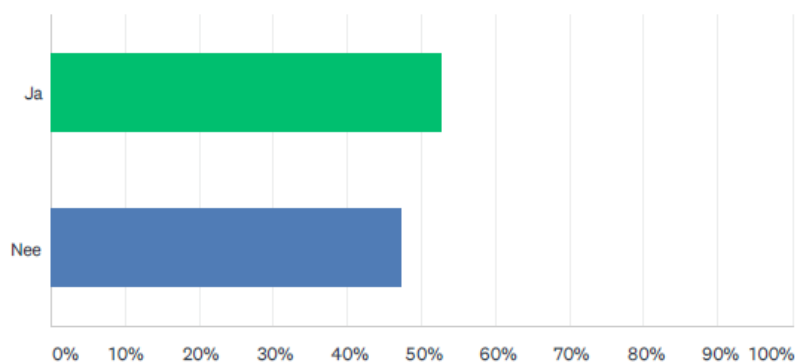
Gemeenten en corporaties geven aan dat er vooral gemeld wordt over bijvoorbeeld:

- Last van de burens
- Frustraties die eerder oplopen
- Tolerantie die afneemt
- Geluidsoverlast in het algemeen

Het vele thuiszijn en thuiswerken leidt ertoe dat mensen veel meer op elkaar letten en zich eerder aan elkaar storen. Er worden ook specifieke problemen genoemd zoals de toename van vervuiling, alcoholmisbruik en heftige meldingen. Ook wordt genoemd dat de verdraagzaamheid minder wordt en mensen minder tolerant zijn naar elkaar toe.

‘Laatste 4 maanden 2020 vergeleken met dezelfde periode 2019: burenoverlast met 25% toegenomen. Overlast vanuit kamerverhuurpanden met 135% toegenomen.’

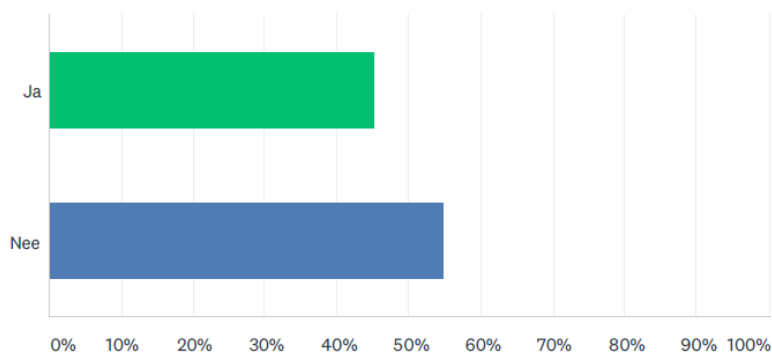
3. ZIE JE SINDS SEPTEMBER EEN TOENAME VAN WOONOVERLAST DIE SPECIFIEK VEROOorzaakt WORDT DOOR MENSEN MET PSYCHISCHE PROBLEMEN, VERSLAVINGEN, EEN VERSTANDELIJKE BEPERKING OF DOOR OUDEREN?

Van de respondenten ziet **53%** een toename van woonoverlast die specifiek veroorzaakt wordt door mensen met psychische problemen, verslavingen, een verstandelijke beperking of door ouderen. **47%** ziet geen toename.

4. WORDEN NIEUWE VORMEN VAN WOONOVERLAST GEMELD BIJ JOUW ORGANISATIE, BIJVOORBEELD ILLEGALE HUISFEESTJES, TE VEEL BEZOEK IN HUIS, GROEPEN JONGEREN IN DE PORTIEKEN?

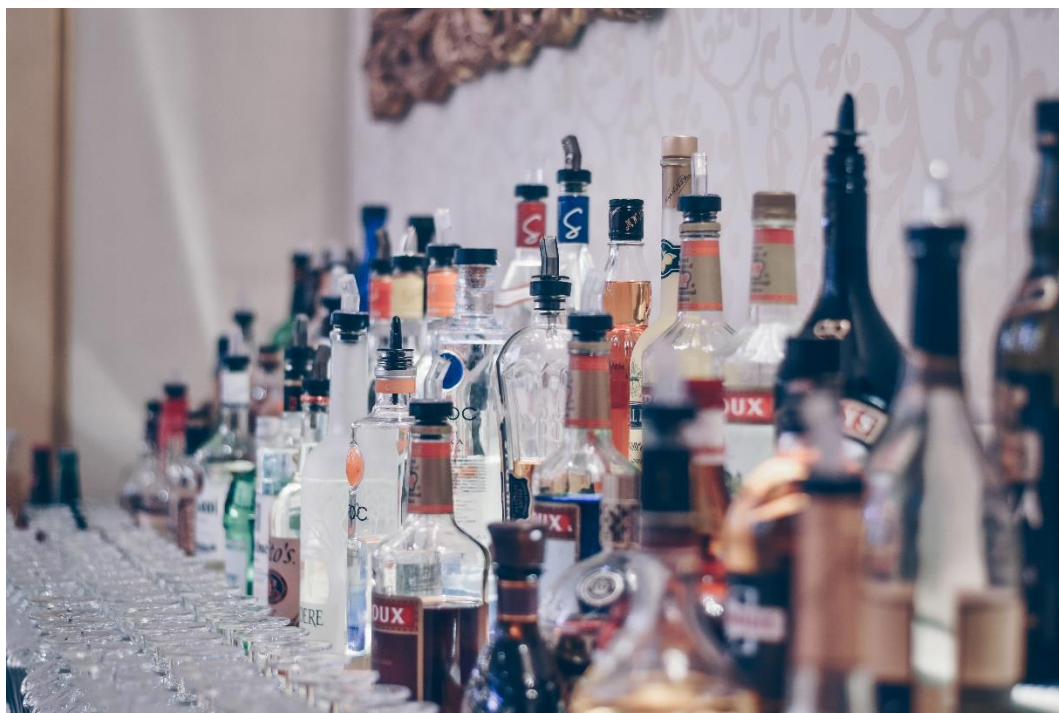

Van de respondenten geeft **45%** aan dat er nieuwe vormen van woonoverlast worden gemeld. Voor **55%** is dit niet het geval.

Toelichting

Voorbeelden van nieuwe vormen van overlast die gemeld worden zijn: illegale huisfeestjes, schuurfeestjes, te veel bezoek in huis, groepen jongeren in portieken, in het park, of op straat, studenten die zich niet aan de regels houden.

Bovenstaande geeft aan dat de meldingen uiteenlopen en niet altijd direct met woonoverlast te maken hebben, maar ook overlast in bredere zin.

5. WAT IS DE TOP 3 VAN OVERLAST DIE OP DIT MOMENT VEEL GEMELD WORDT?

1. Geluidsoverlast	87%
2. Last van intimidatie, bedreigingen, pesten, geweld en/of vernieling	70%
3. Last van vervuiling en/of verwaarlozing van de woning of tuin van de buren	52%
4. Last van (veel) bezoek bij de buren	21%
5. Drugsgelateerde overlast (bijvoorbeeld een hennepkwekerij)	19%
6. Overlast door geur, stank en/of rook (bijvoorbeeld barbecues, (hout)kachels en/of vuurkorven)	18%
7. Overlast van een probleem rondom de erfgrans (bijv. bomen, takken, overbouw en/of afwatering)	11%
8. Last van beveiligingscamera's, lampen en/of inkijk (privacygerelateerde overlast)	7%
9. Anders	18%

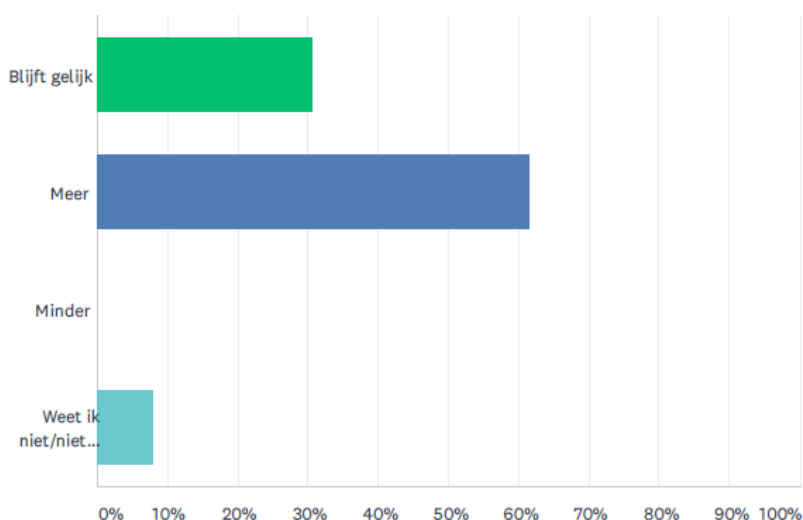
Deze antwoordopties zijn overgenomen van de website overlastadvies.nl.

Anders: Overlast door (psychische) problematiek en/of verward gedrag wordt diverse malen genoemd.

'De combi thuiswerken en klussende buren levert problemen op.'

6. ERVAAR JE BOOSHEID, AGRESSIE, KORTE LONTJES BIJ BEWONERS?

Maar liefst **62%** ervaart meer korte lontjes bij bewoners. Voor **30%** blijft dit gelijk. Niemand ervaart minder boosheid, agressie of korte lontjes.

Toelichting

Een reactie: 'Je merkt dat mensen moe beginnen te worden'. De tolerantiegrens is laag en het langere tijd thuis werken en de sluiting van scholen begint zijn tol te eisen. Als je overlast ervaart kun je ook niet altijd weg, wat een opgesloten gevoel kan veroorzaken. Er is niet altijd begrip voor het feit dat zaken niet 1,2,3 opgelost kunnen worden.

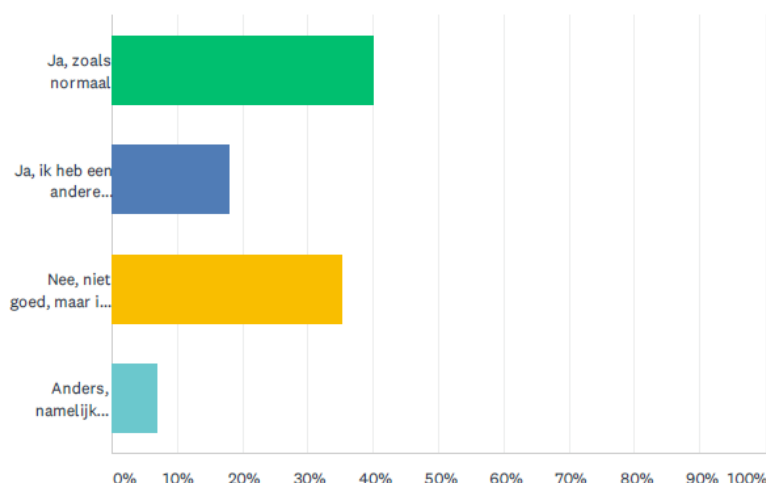
'Mensen willen minder snel met elkaar in gesprek. Ze verwachten dan van de woningcoöperaties dat die het probleem oplost.'

'Begrip voor de maatregelen is er niet altijd, mensen uiten hun frustratie tevens makkelijker vanachter telefoon of toetsenbord en daardoor krijgen wij dat meer mee.'

'Mensen zijn veel thuis, daardoor ligt de focus op het huis en omgeving. Positief is dat woninginbraken enorm zijn gedaald!'

7. KUN JE IN DEZE 'CORONA-PERIODE' STRUCTURELE WOONOVERLAST AANPAKKEN?

Met structurele woonoverlast bedoelen we overlast die langer duurt en moeilijk op te lossen is. Het gaat dus niet om eenmalige meldingen, maar om aanhoudende situaties.

40% van de respondenten geeft aan de aanpak zoals normaal is, 18% pakt woonoverlast aan door een andere werkwijze te ontwikkelen. Volgens 35% gaat het niet goed, maar ze kunnen wel wat doen, en 7% reageert met 'anders'.

Toelichting

Veel respondenten geven aan dat hun werkzaamheden de afgelopen periode anders zijn ingevuld door telefonisch en per mail contact te hebben met overlastgevers en betrokken bureaus. Huisbezoeken en buurtonderzoeken zijn niet -of niet goed- mogelijk. Contact is veelal telefonisch, via beeldbellen of online. Dat heeft wel invloed op de voortgang in de aanpak.

Een aantal respondenten vond de samenwerking met ketenpartners wel lastiger door beperkte bereikbaarheid, handhaving, capaciteit en prioritering. Er wordt gezocht naar creatieve oplossingen zoals voortuingsgesprekken en wandelafspraken.

'Door o.a. de inzet van brieven en sommaties kun je wel wat. Alleen achter de voordeur komen en signalen uit de wijk oppakken is verminderd doordat ik minder in de wijk ben.'

'Alleen in extreme situaties ga ik op huisbezoek. Anders veel telefonisch, maar ik ervaar dat het meer tijd vraagt om goede afspraken te maken om overlast te stoppen. Mensen ervaren minder druk via de telefoon of digitaal.'

'Alleen urgente gesprekken kunnen doorgaan in het wijkcentrum, de rest moet telefonisch i.p.v. persoonlijke gesprekken. We steken daarbij meer in op wat mensen toch nog zelf kunnen doen, en soms met goed resultaat. Het blijkt lastiger om de tweede partij (bureaus) te motiveren voor buurtbemiddeling. En bemiddelingsgesprekken moeten uitgesteld worden, waardoor situaties soms escaleren.'

'We beperken het contact met de bewoners tot het minimum. Als ik veel mensen zou spreken op een dag, kan ik ook het virus verspreiden. Alleen gevallen die niet kunnen wachten pakken we op. Leefbaarheid in buurten en wijken staan op een laag pitje.'

'Probeer in gesprek te gaan en mensen te overtuigen dat zij de buurt maken en breken met elkaar. Geven en nemen hoort hierbij, helemaal in deze situatie!'

8. WAT IS DE TOP 3 VAN GROOTSTE BELEMMERINGEN VOOR DE AANPAK VAN WOONOVERLAST OP DIT MOMENT?

De top 3 van grootste belemmeringen voor de aanpak van woonoverlast op dit moment is:

1. Geen huisbezoeken mogelijk: 56%
2. Handhaving niet mogelijk/lastig: 41%
3. Hulpverlening is niet beschikbaar: 34%

Hieronder de volledige lijst met antwoorden.

ANTWOORDKEUZEN	REACTIES
Er wordt niet gemeld	27.72%
Dossieropbouw stagneert	26.09%
Politie is niet beschikbaar	9.78%
Geen huisbezoeken mogelijk	55.98%
Burgemeester wil geen inzet doen van de Wet aanpak woonoverlast	5.98%
Handhaving niet mogelijk/lastig	41.30%
Hulpverlening is niet beschikbaar	33.70%
Stagnatie bij de rechtbank	7.07%
Geen huisuitzettingen mogelijk	9.78%
Andere prioriteiten	22.28%
Anders, namelijk:	26.09%

Toelichting

Een aantal belemmeringen draagt niet bij aan een optimale aanpak van de overlast zoals: uitstel van buurtbemiddelingsgesprekken, waardoor meer kans ontstaat op escalatie.

Door het gebrek aan huisbezoeken wordt het constateren en handhaven van overlast lastiger en wordt essentiële informatie en verborgen problematiek soms gemist. Ook het ontbreken aan ondersteuning vanuit de hulpverlening is in diverse situaties een probleem.

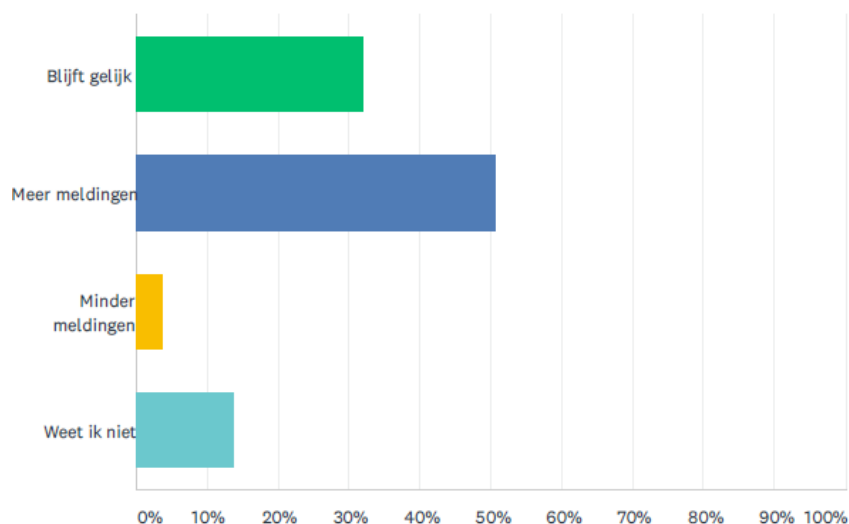
Door veel respondenten wordt het gemis aan fysiek contact toch echt als grote belemmering ervaren door het hele proces heen. Het fysieke contact, de bezoeken aan huis van bijvoorbeeld hulpverlening of andere professionals en de mogelijkheid om op locatie te handhaven zijn van belang om woonoverlast in de kiem te smoren.

'We hebben een paar hardnekkige casussen lopen. Waar het gaat om pesterij/treiterij is handhaving heel lastig. Maar we blijven kijken wat wel mogelijk is.'

'Ik vind de keuze van organisaties om geen huisbezoeken uit te voeren onvoorstelbaar als we het hebben over de kwetsbare doelgroep. Er zijn genoeg opties om te kunnen blijven bezoeken. Hierin moet echt afgewogen worden wat deze doelgroep nodig heeft.'

'Er is een hoop verborgen problematiek. Er is geen zicht door minder of geen huisbezoeken.'

9. WAT IS JE VERWACHTING VAN HET AANTAL MELDINGEN IN DE KOMENDE WINTERMAANDEN?

Van de respondenten verwacht **51%** dat er meer meldingen van woonoverlast in de winterperiode zullen zijn. **32%** verwacht dat de woonoverlast gelijk blijft. **4%** verwacht minder meldingen.

Toelichting

Door de aanhoudende lockdown, maatregelen zoals de avondklok en onzekere perspectieven wordt verwacht dat het aantal meldingen stijgt. De situatie wordt lastiger vol te houden door uitzichtloosheid, het ontbreken aan een uitlaatklep, donkere dagen en toenemende ergernissen. Ook het te laat signaleren van overlast, vervuiling en (psychische) problematiek kan leiden tot meer aanmeldingen. De zorg wordt uitgesproken dat deze tijd moeilijk is voor een groep kwetsbare bewoners.

Overigens geeft een deel van de respondenten aan dat de komst van het voorjaar en de zomer straks meer overlast gaat geven, omdat men veel naar buiten zal gaan een feestje of bbq in de tuin en geluidsoverlast een grote rol gaat spelen. Mede ook door de 'coronamoeheid'.

'Het zijn donkere en lange dagen. We zijn meer thuis en er zijn weinig mogelijkheden om iets te doen en elkaar te bezoeken.'

'Door het langer thuiswerken en de scholen die dicht zijn, lopen de spanningen in huis op.'

'Hulpverlening heeft de handen vol, waardoor er enorme wachtlijsten zijn bij de hulpverlening bijvoorbeeld sociale wijkteams.'

'Ik maak me zorgen over de bewoners en leefbaarheid in 'mijn wijk'. Bovendien verwacht ik dat de associaties met de woningbouwcorporatie minder positief wordt, door stagnatie van overlastcasussen etc.'

'Mensen melden vaker in de zomer omdat er dan meer buiten geleefd wordt en de deuren en ramen vaker open staan.'

'Ik hoop dat de vaccinatie voorspoedig gaat.'

10. VERGELIJKING 1E EN 2E MONITOR WOONOVERLAST

	Juni 2020	Januari 2021
Aantal respondenten	93	188
Woningcorporatie	35%	43%
Gemeente	35%	36%
Politie	6%	6%
Zorg/hulpverlening	9%	10%
Anders	14%	5%
Meldingen van woonoverlast		
Meer	54%	50%
Evenveel	38%	40%
Minder	6%	6%
Meldingen veroorzaakt door mensen met (psychische) problemen		
Toename	46%	53%
Geen toename	54%	47%
Meldingen nieuwe woonoverlast, bijv. illegale huisfeestjes, te veel bezoek, etc		
Nieuwe vormen	54%	45%
Geen nieuwe vormen	46%	55%
Top 3 overlast in coronatijd		
Geluidsoverlast	96%	87%
Intimidatie, tot vernieling	60%	70%
Vervuiling	41%	52%
Boosheid, agressie, korte lontjes bij bewoners		
Meer	-	62%
Evenveel	-	30%
De aanpak van woonoverlast gaat:		
Op normale manier	34%	40%
Op een andere manier	-	18%
Minder goed mogelijk	61%	35%
Top 3 belemmeringen aanpak in coronatijd		
Geen huisbezoek mogelijk	72%	56%
Handhaving niet mogelijk/lastig	39%	41%
Hulpverlening niet beschikbaar	58%	34%
Verwachte meldingen komende maanden		
Meer meldingen	61%	51%
Evenveel	26%	32%
Minder meldingen	1%	4%

CCV colofon

Projectcoördinatie

Katja Steverink, adviseur CCV
Frannie Herder, adviseur CCV

Fotografie

Shutterstock, Pixabay, Pexels en Unsplash

© het CCV, februari 2021

Het Centrum voor Criminaliteitspreventie en Veiligheid (CCV) is een onafhankelijke stichting die partijen en veiligheidsprofessionals helpt om Nederland veiliger en leefbaarder te maken.

Centrum voor Criminaliteitspreventie en Veiligheid
Churchillaan 11, 3527 GV Utrecht
Postbus 14069, 3508 SC Utrecht

T (030) 751 67 00
E info@hetccv.nl
I www.hetccv.nl

